

Omsorg og kommunikasjon med pårørende

ved

hovedprest og familieterapeut Egil Eide
Oslo Universitetssykehus.

Oslo 23.mars 2011

The New Wave

- Den er menneskeskapt bølge
- Den kommer alltid etter en krise eller katastrofe.
- Den har en utrolig kraft og kan løfte opp pårørende eller kanskje den kan bli så overveldende at den kan ta pusten fra de samme pårørende.
- Den kan være vanskelig å stå opp i mot.
- Kanskje gjør den pårørende enda mer hjelpeløse

Etter 25 år daglig arbeid med
kriserammede mennesker, har
jeg valgt å se litt undrende /
kritisk på hjelper- rollen

Hjelp - et tvetydig gode?

Hjelperrollen

Velsignelse / Forbannelse

Omsorg

- Omsorg er et **a-symmetrisk** begrep.
- Det er en som besitter en kompetanse som en eller flere trenger i en gitt situasjon
- Hjelperen og den/de hjelpetrengende.
- Medisinetisk så kan vi bli **paternalistiske**.
- Vi vet best hva de trenger.
- Faren er også at vi pålegges / pålegger oss selv at vi skal ordne opp.

Hjelperens hjelpeløshet.

- Hva når det medisinskfaglige ikke lykkes?
- Hva når vi ikke får kontakt med pårørende?
- Når vi ikke har ord eller uttrykk for våre inntrykk, og vi selv blir nedtrykt?
- Hva når vi føler at det er vanskelig å stå i
- situasjonen?
- Hva når overføringen blir for sterk?

Teori og praksis

Hjelperrollen byr på utfordringer og kan være utrolig vanskelig

- En gang i uken er jeg med i en veiledning/debriefings gruppe. Der vi hjelper hverandre
- Gruppen består av dedikerte og erfarne hjelpere.
- Det som slår meg er at en del fort blir opptatt av å bruke den rette metode / skjema som de føler må følge.
- **Det finnes ingen sannhet eller fasit!**
- (SOSCON) for eksempel.

Kanskje du er best når du ikke har ord?

- Kan hjelperen snakke for mye i sin usikkerhet?
- Kan hjelperen innvader pårørendes grenser med fysisk berøring?
- Det gjelder også her å ha profesjonell avstand!
- **Først kontakt så kontrakt**
- Ord som kan skape kosmos i kaoset.
- Ordene våre kan den nedslåtte til å stå oppreist.
- Ord kan skape mot hos motløse.

Dødens mange ansikt

- Spedbarns død
- Barn
- Ungdom
- Unge voksne
- Midt i livet
- I alderdommen

Vi møter dødens mange ansikter:

- Naturlig død
- Sykdom
- Uventet død
- Naturkatastrofer
- Ulykker av ulike slag
- Krig
- Terror
- Mord
- Selvmord

Ikke generaliser!

- Pårørende er så forskjellige
- De har ulike omsorgsbehov.
- Det er forskjell på å miste et barn i barnehagen eller et gammelt menneske i en bilulykke. Selv om det var uventet i begge tilfeller.
- Gjennom pasient rettighetene styrkes pasientens og pårørendes autonomi.
- HUSK! Kriseramma pårørende som oftest autonome.
- Hjelperen må ikke sykelliggjøre pårørende

Kommunikasjon med pårørende:

- To ulike tilnærminger.
- **Intellektuell tilnærming**
- Emosjonell tilnærming

Kommunikasjon

- **Være bevisst hva som er målet for samtalen:**
- **Hjelpe pårørende til god egenmestring.**
- Forsiktig med emosjonell tilnærming.
- **Intellektuell tilnærming**
- **Få pårørende til å verbalisere sine tanker og følelser. Lage sin egen plattform!**
- **Ord har makt**
- **Pårørendes egen autonomi må støttes!**
- **Informere foreldre om barns behov .**

Når det er flere pårørende tilstede.

- Viktig at alle stemmer kan bli hørt.
- Barns må behandles som barn .
- Ulike utviklingstrinn fordrer ulik tilnærming.
- Ærlighet skaper tillitt.
- **DOSERINGSANSVAR:**
- Du trenger ikke si hele sannheten på en gang, men det du sier må være sant.
- Ikke press noen til å snakke!

Hva kreves av hjelperen for å lykkes?

- **En Koijonkoski?**
- **TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN!**